

ĎÁBLÍK

Elektronický zpravodaj pro členy a přátele Cally • Číslo 172 • Vychází 26. 2. 2018

Milé čtenářky, milí čtenáři,

dnešní úvodník pojmu trochu více kaleidoskopicky obdobně, jako se Vám náš zpravodaj snaží předkládat různá témata, kterým se věnuje Calla, jiné neziskové organizace nebo je prostě přinesl život či naše přičinění ve snaze Vás s nimi seznámit.

Čeká nás evropské Obecné nařízení o ochraně osobních údajů (GDPR), které začne platit od května. Nejspíš jste se již s tímto názvem setkali, strašení co vše nebudeme moci dělat a co naopak budeme muset, potkáváme v tomhle období hodně často. Někdo to zneužívá ve své kampani proti „zlé Evropské unii“ a zamlčuje nebo ani neví, že legislativu tvoří české ministerstvo vnitra. Jak se ukázalo už mnohokrát, dokáže být český úředník „papežštější než papež“, ale rád vinu shodí na ty v Bruselu. Přitom cílem celého nařízení je ochránit nás zákazníky před nekalými praktikami obchodníků, kteří si přeproductávají naše adresy a pak jsme zahlcováni bezbřehým množstvím reklamních nabídek maily či telefonů. Další sorta lidí se zas snaží přizivit všelijakými školeními, kde budoucnost obcím, školám či firmám podávají v notně přehnaných barvách. Realita podle dostupných informací tak hrozná nebude.

Jako již každým rokem, přišel ten smutný čas, kdy ze sídel i krajiny mizí stromy a zůstávají pařezy. Jistě znáte ty okamžiky, kdy se Vám důvěrně známý pohled změní a něco zásadně chybí. Mě kromě jiného třeba velký jasan vedle prodejny elektra U Helmichů v Otakarově ulici v Českých Budějovicích. Ještě v roce 2014 ho úřad hodnotil jako „významnou dominantu“ a „nenahraditelný“ a nepovolil kácení. Nu a dnes je tam obrovský pařez a město je zase o kousek méně zelené. Beton s asfaltem tak postupně dobývají další a další území, která jim až doposud odolávala.

Pomalu, ale vytrvale se roztahujeme do krajiny a ubíráme prostor přírodě. Třeba jen dálnice či silnice = veřejný zájem, úředník sklapne a napíše výjimku či povolující rozhodnutí. Že budou usmrcovány chráněné druhy nebo zničeny jejich biotopy? Jistě, ale když se to správně vyargumentuje velikostí jejich populací v měřítku celých jižních Čech, problém se palčivý nejeví. Jenže uděláme to tu, pak tamhle a nakonec se divíme, kam některé druhy mizí. Někdy se to naše roztahování děje pod nenápadnou a potenciálně neškodnou hlavičkou komplexních pozemkových úprav a obnovy polních cest. Než zjistíte, že onou polní cestou je míněna čtyři metry široká asfaltka, která ani neslouží ke zpřístupnění okolních zemědělských pozemků, protože ji od nich odděluje příkop, ale dobře poslouží k projíždění motoristů. A dost často projektanti navíc zcela zapomínají na místo pro doprovodnou zeleň. Neplánuje se něco obdobného právě teď zrovna u Vás?

Edvard Sequens

V OBSAHU TAKÉ NAJDETE

Podporujeme maďarské neziskovky	str. 3
Vážným následkům nehod zabrání omezení rychlosti a vzdělávání řidičů, nikoliv plošné kácení stromů	str. 5-6
Pták roku 2018 – sýček obecný	str. 6-7
Nejvyšší čas probudit se ze snů o jaderných reaktorech	str. 10-11
Pozvánky na akce	str. 22-26

Další výjimky jsou k ničemu. Rozhodování by zrychlila jednotná pravidla, průhledné rozhodování a kvalitnější práce úředníků

Vláda podpořila návrh skupiny poslanců, který zavádí zvláštní pravidla rozhodování o některých dopravních stavbách. Některá chystaná drobná technická vylepšení mohou rozhodování usnadnit. Hlavním cílem návrhu je ale zavedení dalšího zvláštního systému rozhodování pro některé stavby. Ekologické organizace varují před dalším zkomplikováním již tak složité legislativy. Mohlo by totiž vést k dalším chybám a průtahům ze strany úřadů a soudů.

Návrh vyčleňuje skupinu některých dopravních staveb, o jejichž umístění mají rozhodovat k tomu zvláště pověřené stavební úřady. Přesun rozhodování o komplikovaných stavbách na vybrané úřady se zdá být dobrý nápad. Specializované úřady by získaly více zkušeností a dělaly méně chyb. Způsob určení úřadu příslušného k vedení územního řízení je ale nejasný. Jednou určený úřad se navíc může přistě změnit.

Vláda oznámila, že v tomto bodě chce návrh změnit tak, aby o vyjmenovaných dopravních stavbách rozhodovalo ministerstvo dopravy. Tím by se ale úřad dostal do střetu zájmů, když by rozhodoval o stavbách, které sám staví. Navíc průtahy způsobuje i samotné ministerstvo dopravy – čerstvým příkladem je vyřizování odvolání proti závazným stanoviskům v případě dálnice D11. Přestože zákonná lhůta je v podobných případech jeden měsíc, ministr Ťok uvedl, že jeho úředníkům to může trvat i rok.

Problémem je i samotný záměr zavést nový zvláštní režim pro vyjmenované stavby. Vedle něj by totiž v zákoně zůstal stávající způsob rozhodování pro jiné infrastrukturní stavby. Jiný postup pro další stavby zase obsahuje stavební zákon. Různé postupy komplikují rozhodování úřadů.

Ministerstvo pro místní rozvoj přitom připravuje legislativu, která má naopak sjednotit a zjednodušit rozhodování o všech stavbách. Vláda uložila předložit věcný záměr stavebního zákona do prosince 2020.

Poslanecký návrh dále zavádí institut předběžné držby, která by dále omezila práva vlastníků. Předkladatelé ale nezdůvodnili přínos v podobě zrychlení rozhodování. Podrobné analýzy doložily, že hlavním důvodem průtahů v oblasti výkupů pozemků jsou nejasné priority státní výstavby, časté změny cen výkupu či chyby a průtahy ze strany úřadů. Novela ale tyto příčiny neřeší.

Některé zájmové skupiny navíc na debatě avizovaly další kontroverzní pozměňovací návrhy. Ty by například vedly k faktickému zrušení závaznosti stanovisek státních úřadů (EIA), ke zrušení odvolacího řízení a přesunutí všech sporů z úřadů na soudy či k nahrazení správních řízení v zákoně o ochraně přírody pouhými úředními stanovisky.

Stát neřeší skutečné příčiny úředních průtahů a někteří politici se naopak snaží odvést pozornost jiným směrem. Tak bylo od letošního roku občanským spolkům odebráno právo připomínkovat vliv většiny staveb na okolní přírodu. Rozhodování to přitom nijak nezkrátilo, úřední lhůty zůstaly stejné. Zelený kruh navrhuje odebraná práva občanům opět vrátit a soustředit se naopak na zjednodušení a zkrácení procesu rozhodování.

Daniel Vondrouš, ředitel Zeleného kruhu řekl: *“Nikdo nechce zbytečně běhat po úřadech a luštit stále*

složitější pravidla. Vláda to musí změnit a namísto další speciální legislativy pro některé stavby se konečně domluvit: sjednotit a zjednodušit rozhodování o všech stavbách a vrátit lidem právo připomínkovat dopad staveb na okolní přírodu.”

Tisková zpráva Asociace ekologických organizací Zelený kruh

Podporujeme maďarské neziskovky

V orbánovském Maďarsku přitahuje. Nejen – ale i pro neziskovky. Vloni vstoupil v platnost zákon o transparentnosti organizací financovaných ze zahraničí, které se musejí nově registrovat. Aktuálně maďarská vláda chystá legislativní balíček pod všeříkajícím názvem „Stop SOROS“. Paranoia maďarského premiéra obrácená proti člověku, s jehož stipendiem sám Viktor Orbán studoval na Oxfordu, zjevně dostoupila vrcholu.

Balíček „Stop SOROS“ obsahuje např. ustanovení, podle kterého má vláda „identifikovat“ neziskovky, které považuje za „podporující migraci“. Identifikované organizace mají pak zaplatit novou daň 25 % ze svých zahraničních příjmů. Porušování nové legislativy má být sankcionováno drastickými pokutami a může vést až ke zrušení organizace.

Proti novým „gumovým“ paragrafům se vzedmula vlna kritiky nejen v Maďarsku, ale i v zahraničí. V České republice vznikl protest iniciovaný Amnesty International ČR, který plně podporuje i Calla. Podrobnější informace k protestu a dopisu českých nevládek najdete zde: <https://www.amnesty.cz/news/4160/maďarsko-novy-zakon-predstavuje-existencni-hrozbu-pro-nevladni-organizace>.

Nemůže nám být lhostejné, že členský stát Evropské unie se v přístupu (nejen) k neziskovému sektoru zhlédl v autokratickém systému dnešního Ruska. Už proto, že i na naší politické scéně sílí tendence k putinizaci českého veřejného života a maďarský příklad by mohl inspirovat.

Jiří Řehounek

Sněžná horečka

Lyžařské areály rostly v naší zemi donedávna jako houby po dešti. Bohužel i v nadmořských výškách, kde je ten déšť i v zimě častější než sněžení, např. na jižní Moravě nebo ve středních Čechách. Že snahám o „poalpštění“ českých pahorkatin ještě není konec, dokládá i nový dokument „Držte se, jedeme z kopce!“, který nedávno v cyklu „Nedej se!“ odvysílala Česká televize (ke shlédnutí na webu ČT zde: <http://www.ceskatelevize.cz/porady/10782831463-nedej-se-plus/218562248410003-drzte-si-klobouky-jedeme-z-kopce/>).

Čerstvým symptomem české „sněžné horečky“ budiž i sjezdařský areál Houbový vrch u Horní Plané, na území dříve patřícímu k vojenskému újezdu Boletice. Ten leží sice o něco výše, zato však ve srážkovém stínu Šumavy. Díky snažení mnoha organizací i jednotlivců a za nemalého přispění naší kampaně odpískal před několika lety Jihočeský kraj kontroverzní projekt lyžování ve vojenském prostoru Boletice. V roce 2014 pak skončil nezdarem i záměr na vybudování

lanovky a sjezdovky na Smrčině kvůli zápornému stanovisku EIA. Nyní tedy přichází Horní Planá se záměrem menšího areálu v bližším okolí obce na Houbovém vrchu. Vzhledem k parametrům sjezdovky by mělo jít spíše o rodinné lyžování. Prosazování areálu však nezačalo zrovna šťastným způsobem.

Horní Planá si nechala vypracovat oznámení EIA, jehož zveřejněním začal proces posuzování vlivů na životní prostředí. Přestože autor oznámení Pavel Valtr zmiňuje, že vzhledem k poloze areálu v CHKO zpracovával oznámení v rozsahu dokumentace, opak je pravdou. V jeho textu se vrší omyly, nepřesnosti a opomenutí, najdou se v něm dokonce také ideologické výkřiky bez jakéhokoli vztahu k posuzovanému problému (ten nejzajímavější najdete pod článkem v rubrice „Zelené perly“). Ze šestistránkových připomínek Cally namátkou vybírám: tragický zoologický průzkum (např. pouze čtyři druhy hmyzu, z toho tři kůrovci), rozsahová, obsahová i argumentační nedostatečnost důležitých kapitol („Vliv na faunu, flóru a ekosystémy – 5 řádků textu), odbytý vliv na hydrologické poměry (zato podrobný popis sněžných děl), atd. Jako pověstnou třešničku na dortu uveďme fakt, že autor oznámení si setrvale plete zvláště chráněné druhy s druhy červeného seznamu.

Ctěný čtenář už jistě tuší, že Calla ve svých připomínkách požaduje, aby areál prošel celým procesem EIA a následně zadávaná dokumentace poctivě zodpověděla všechny sporné body a připomínky. Speciální pozornost přitom musí být věnována nivě potoka Slatinka, jak upozornili botanici. Neuvážené zásahy do hydrologických poměrů by zde mohly ohrozit vzácná mokřadní společenstva s mnoha chráněnými a ohroženými druhy (jejichž známý a publikovaný výskyt autor oznámení tak nějak „přehlédl“). Na základě předloženého oznámení EIA prostě není možné dopady areálu na přírodu a životní prostředí zodpovědně posoudit.

Jiří Řehounek

ZELENÉ PERLY ZA ROK 2018

„Příhraniční rakouská strana Šumavy s kůrovcem nenarušenými klášterními lesy, sleduje světově vědecky citlivý ekosystémový asistenční management, na naší straně došlo k indoktrinaci ochrany přírodních procesů k výrobě divočiny bezzásahovými přírodními procesy (vč. ochrany kůrovce).“

Pavel Valtr, oznámení EIA k záměru „Lyžařský areál Horní Planá – Houbový vrch“

Přírodovědné vycházky s Callou oslaví deset let

Když jsme v září 2008 uspořádali první přírodovědnou vycházku na Vrbenské rybníky, ani ve snu nás nenapadlo, kam se tato aktivita časem posune. Když jsem nedávno zpracovával jakousi bilanci minulých ročníků, povedlo se mi z našich archivů vyčíst, že vycházek dosud proběhlo třiašedesát a zúčastnilo se jich celkem 2560 zájemců o přírodu.

Samozřejmě neusínáme na vavřínech a už pro vás připravujeme další ročník. Letošní termíny se postupně začínají objevovat na naší webové stránce Přírodovědné vycházky

(http://calla.cz/index.php?path=o_prirody&php=vychazky.php). Mimo jiné se můžete těšit na geologii, botaniku, entomologii, ornitologii a dokonce i trochu historie.

A začínáme už v sobotu 7. dubna vycházkou „Za geologií a historií centrem Budějovic“, na kterou najdete pozvánku už v tomto čísle Ďáblíka. Ostatní vycházky budeme s předstihem inzerovat jak v Ďáblíku, tak i na našem webu a [Facebookovém profilu](#).

Jiří Řehounek

Vážným následkům nehod zabrání omezení rychlosti a vzdělávání řidičů, nikoliv plošné kácení stromů

Příčinami dopravních nehod jsou nejčastěji nepozornost řidičů a nepřiměřená rychlost, nikoliv stromy podél silnic. Vyplývá to z policejních statistik. Mezi pevné překážky podél cest zdaleka nepatří jen stromy, ale i pouliční lampy, betonové sloupky, domy, mostní pilíře, skály a další. Stejně jako kvůli bezohledným řidičům nebudeme bourat budovy stojící vedle silnice, není řešením ani plošné kácení stromů. Tragickým koncům dopravních nehod zabrání nejlépe snížení rychlosti, osvětla a instalace svodidel. Stejnou cestou krácejí v sousedním Německu, ale i ve Francii nebo Spojených státech.

V roce 2017 šetřila policie celkem 103 821 dopravních nehod. Srážka s pevnou překážkou tvoří jen pětinu z celkového počtu. Pozornost se ke srážkám s překážkami obrací především proto, že následky jsou v mnoha případech tragické. Příčinami nejtragičtějších nehod jsou ale zejména nepřizpůsobení jízdy technickému stavu vozovky a situace, kdy se řidič plně nevěnoval řízení vozidla. Náraz do pevné překážky, kterou může být i strom, je pak už jen důsledkem špatné jízdy řidiče.

Ze zahraničních zkušeností vyplývá, že plošné vykácení stromů problém neřeší. Naopak je potřeba přimět řidiče k bezpečnější jízdě a dodržování pravidel. Mezi systémová opatření, která snižují počty dopravních nehod, patří snížení rychlosti jízdy v alejích, reflexní nátěry či odrazky na kmenech, svodidla v rizikových místech, výsadba stromů v bezpečné vzdálenosti od vozovky, ale také výuka jízdy alejemi v autoškole.

„Hovořit o plošném kácení stromů kvůli zvýšení bezpečnosti provozu na silnicích je krátkozraké. Můžeme se poučit například ze zkušeností z Francie nebo Spojených států amerických. Studie prokázaly pozitivní dopad alejových stromů na bezpečnost řidičů. Spojitost mezi počtem smrtelných nehod a hustotou alejí naopak prokázána nebyla,“ říká RNDr. Marcela Klemensová, vedoucí kampaně Zachraňme stromy.

Zmíněná americká [studie](#) prokázala pozitivní vliv alejí na bezpečnost řidičů. Ulice lemované alejemi byly vnímány jako bezpečnější jak v městských, tak v předměstských podmínkách. V předměstských prostředích se stromy byla zaznamenána významně nižší rychlost jízdy. Francouzská studie pak dokládá, že neexistuje spojitost mezi počtem smrtelných nehod a hustotou alejí. Aleje mnohem lépe než dopravní značky indikují zatáčky, křižovatky či vjezdy k aglomeracím. Zvyšují také možnost předvídat, kterým směrem silnice povede dále v krajině a to nejen za běžných podmínek, ale také v mlze, při sněžení či v noci.

Plošné kácení podél silnic bez náhrady není podle všeho prevencí tragických dopadů nehod. Navíc by v budoucnu vedlo ke zvýšení prašnosti, hlučnosti i negativních dopadů extrémních projevů počasí – v zimě stromy nezabrání tvorbě sněhových jazyků a náledí, v létě poškození vozovky nadměrným horkem. Kromě toho vykácení stromů snižuje také atraktivitu lokalit pro bydlení a tím pádem i hodnotu přílehlých nemovitostí. Ke kácení stromů z bezpečnostních důvodů by mělo docházet především, pokud stromy svým zdravotním stavem bezprostředně ohrožují zdraví lidí nebo majetek anebo pokud brání řidičům ve výhledu.

Tisková zpráva Arniky – Centra pro podporu občanů

Pták roku 2018 – sýček obecný

Česká společnost ornitologická vyhlásila Ptákem roku 2018 sýčka obecného. Sýček převzal pomyslné žezlo od datla černého a po lesích se teď pozornost ochranářů i veřejnosti upírá na zemědělskou krajinu. Udělením titulu u nás téměř vyhynulé sově Česká společnost ornitologická upozorňuje na osud, který hrozí mnoha dalším druhům zemědělské krajiny. S intenzivním obděláváním krajiny totiž zaniká její pestrost a s ní mizí i jeden živočich za druhým.

Drobná sova považovaná dříve v některých kulturách za předzvěst smrti, je teď sama v ohrožení. Osudnými se jí mohou stát například i člověkem vytvořené pasti, jako jsou sudy s vodou, odstavené roury nebo komíny. Proto ornitologové nyní vyzývají všechny milovníky ptactva a přírody, aby ve svém okolí zabezpečili technické pasti, které mohou znamenat zbytečnou smrt pro obrovské množství živočichů včetně sýčka, Ptáka roku 2018. S vyhlášením Ptáka roku vydala Česká společnost ornitologická zvláštní číslo časopisu Ptačí svět, které je již tradičně věnované právě aktuálnímu Ptákovi roku. Na stránkách birdlife.cz/sycek se lidé nejenom dozvědí více podrobností, ale mohou zde i přispět na záchranu Ptáka roku 2018.

Titul Pták roku uděluje Česká společnost ornitologická obvykle široce rozšířeným ptačím druhům. Občas, jako v letošním roce, ale ornitologové udělají výjimku. „*Sýček obecný v současné době rozhodně nepatří mezi hojně ptáky – naopak – se zbývajícími 100–130 páry je to naše nejohroženější sova. Jeho dramatický úbytek přitom přímo souvisí se změnou lidského přístupu ke krajině. Sýčka lze vlastně považovat za ukazatel zdravé zemědělské krajiny a celkové druhové bohatosti. Proto si tento opeřenec rozhodně zaslouží naši pozornost,*“ uvádí Zdeněk Vermouzek, ředitel České společnosti ornitologické (ČSO). Ještě na začátku dvacátého

století byl sýček obecný nejhojnější sovou nacházející se téměř v každé vesnici i volně v otevřené krajině. Odhady hovoří o desítkách tisíc hnízdících párů. To se ale vlivem intenzifikace zemědělství změnilo. Ze zdravého a druhově pestrého prostředí se stalo nehostinné místo plné jednotvárných lánů a chemie, ve kterém se nedaří většině živočichů včetně sýčka.

Původně sýčci hnízdili v dutinách stromů. Postupně se ale stejně jako mnoho jiných druhů nechali zlákat výhodami, které lidská sídla poskytují a v současnosti hnízdí čeští sýčci výhradně v budovách. Pozitiva sdílení životního prostoru s člověkem, se však mohou rychle změnit v negativa. Hnízdění příležitosti ve starých budovách zanikají při jejich rekonstrukcích či zateplení, louky a pastviny, na kterých sovy loví potravu, mohou být zastavěny nebo zarostou vysokou travou. Málo známým a pro člověka na první pohled

neviditelným problémem jsou pak takzvané technické, člověkem neúmyslně vytvořené pasti. Typickým příkladem jsou sudy s vodou nebo bazény, ve kterých se utopí bezpočet živočichů od čmeláků a včel až po ještěrky, veverka a ptáky. Téměř pětina sýčků nalezne smrt právě v nejrůznějších nádržích.

Odborníci z České společnosti ornitologické kladou při péči o zbývající sýčky velký důraz právě na odstraňování technických pastí. „*Ve spolupráci s farmáři zabezpečujeme vodní nádrže, pokládáme stojící roury nebo plánujeme polepit vybrané skleněné plochy, které se nacházejí v blízkosti hnízdicích sýčků,*“ popisuje Martin Šálek, hlavní koordinátor ochrany sýčků z ČSO. Ornitologové věří, že si lidé začnou více všimnout podobných nástrah i ve svém okolí. Jejich zabezpečením pak mohou zachránit mnoho životů a to nejen v místech, kde žijí sýčci. „*Vyzýváme všechny milovníky přírody – budme letos více všímaví a udělejme naše okolí trochu bezpečnějším. Fotografie pastí a jejich zabezpečení pošlete do konce září na adresu ptacisvet@birdlife.cz. Na ty nejaktivnější a nejvynalézavější čekají odměny. Tou hlavní odměnou bude den strávený v terénu spolu s ochránci sýčků,*“ vyzývá Miroslav Bažant z ČSO. Více informací o technických pastech a o tom, jak je odstranit, se můžete dozvědět ze stránek speciálu Ptáčího světa – [Pták roku 2018](#).

Sýčci jsou spjatí s lidskými sídly a se zemědělským hospodařením. Proto i jejich ochrana vede přes úzkou spolupráci ornitologů s farmáři a majiteli pozemků, kde sovy hnízdí. Je až neuvěřitelné, že se ochráncům sýčků ještě nikdy nestalo, že by farmář odmítl na ochraně sýčků spolupracovat. „*Začíná to obvykle vysvětlováním, proč je důležité sýčky chránit. Farmáři si po čase začnou sovích společníků vážit a jsou na ně hrdí. Často nám dokonce pomáhají s vyvěšováním budek, vracejí vypadlá mláďata zpět do hnízda nebo si na vedlejší objekt vyvěsí věrnou kopii naší budky,*“ popisuje Šálek a dodává: „*Jeden z farmářů si všiml, že sýčci létají pod okap sbírat z mokrého trávníku žížaly. Další večery pak chodil kropit trávník, až voda vyhnala žížaly na povrch a sýčci je tak mohli bez obtíží lovit.*“

Česká společnost ornitologická se věnuje dlouhodobé ochraně sýčka obecného v rámci vlastního programu Záchrana sýčků. Sýčkům se přednostně věnuje v Ústeckém a Středočeském kraji, kde se nachází největší česká populace. „*Pro sýčky jsme vyvěsili už přes 70 budek, které sovy rády využívají, a další chystáme instalovat v předjaří. Zatím jsme vyjednali změnu hospodaření na několika sýčky obydlených lokalitách nebo například shromažďujeme genetický materiál pro analýzu „genetického zdraví“ populací,*“ vyjmenovává Šálek. Významným posunem v systematické ochraně sýčků jsou také podklady pro přípravu záchranného programu pro sýčka obecného, které ornitologové zpracovali.

Tisková zpráva ČSO (redakčně kráceno)

MALÝ OPRAVNÍK BIOLOGICKÝCH OMYLŮ

Lev nebo trubec?

Jednou z oblíbených metafor machistů po celém světě je tvrzení o přirozené nadřazenosti mužů. Vždyť ve lví tlupě přece vládne alfa samec! Dokonce jsem se dočetl, že politická korektnost tento vědecký pojem zakazuje používat. Že by ta zatrachtilá korektnost řádila i v zoologii?

Přirovnání ze světa zvířat sice vypadají zajímavě, ale patří tak maximálně do bajek. Svědčí snad jen o tom, že podobná přirovnání už nejednoho autora přivedla na tenký led antropomorfizace.

Pokud se nechám unést a zkusím to také, jímá mne obava o osud nás, mužů. V živočišné říši totiž najdeme

i jiné příklady soužití pohlaví, než jsou lvi a lvice. Vezměte si například takové trubce. Po krátkém sladkém životě v úlu jsou sterilními včelími samičkami nemilosrdně vyhnáni a umírají hladu. Nebo bychom raději zvolili osud samečků kudlanky nábožné?

Jiří Řehounek

Dochází v bezzásahovém území NP Šumava ke změně druhové skladby ve prospěch buku?

Zůstanou na Šumavě současné smrčiny smrčinami a bučiny bučinami nebo se máme do budoucna připravit na změnu v druhové skladbě tamních lesů? Na tuto a další otázky, týkající se dominantního jehličnanu a atraktivního listnáče, odpověděl výzkum na území ponechaném samovolnému vývoji v Národním parku Šumava. Podíleli se na něm odborníci z NP Šumava a Fakulty lesnické a dřevařské České zemědělské univerzity v Praze.

Šetření v rámci projektu Biomonitoring lesních ekosystémů na území ponechaném samovolnému vývoji, jehož výsledky jsou podrobně popsány v recenzovaném časopisu Zprávy lesnického výzkumu, pomohlo zodpovědět otázky, zda klimatická změna může způsobit přeměnu druhové skladby lesů v bezzásahových místech. „Máme ideální příležitost zaznamenat události, které zde aktuálně probíhají a vytvořit tak kvalitní datovou základnu pro budoucí hodnocení změn nejen druhové skladby dřevin. Výsledky dendrochronologických, palynologických, meteorologických, ale třeba i historických studií a záznamy z

kronik nám ukazují, že vichřice a kůrovcové gradace provázejí lesy na našem území od nepaměti. Nyní máme možnost pozorovat přirozené zmlazování lesa po vichřici a gradaci kůrovce, a to na relativně velkém území, které je ponecháno samovolnému vývoji,“ uvádějí autoři studie Pavla Čížková, Pavel Hubený a Miroslav Svoboda. Cílem jejich práce bylo porovnat aktuální dřevinnou skladbu stromového patra a zmlazení v bezzásahových územích NP Šumava.

Ve sledovaném území – obdobně jako v celém NP Šumava – je v současné době dominantní dřevinou smrk ztepilý. Prokázaná existence velmi starých jedinců smrku v některých lokalitách zpochybňuje zařazení úvahy o převážně umělém původu dominantně smrkových lesů i mimo polohy horských smrčin. Řešitelé se zaměřili na porovnání druhového složení současného a/nebo nedávného stromového patra a druhového složení zmlazení dřevin. Dvě lokality s největší koncentrací monitoračních ploch se nacházejí na Modravských pláních a v oblasti Třístoličnicku, Plechého a Smrčiny.

„Na základě výsledků můžeme usuzovat, že lesní ekosystémy NP Šumava budou i v nejbližší budoucnosti podobně dominantně smrkové, jak uvádějí historické průzkumy napříč dřívějšími majetky na území současného NP Šumava. Ovlivnění šumavských lesů lidským hospodařením není možné popřít. To, nad čím bychom se měli zamyslet, je zastoupení smrku a jeho přirozenost. Historické průzkumy i dendrochronologické analýzy lesů s velmi starými jedinci naznačují, že by přirozený podíl smrku v NP

Šumava mohl být mnohem vyšší, než s jakým počítá potenciální přirozená vegetace nebo lesnická typologie. A že současný podíl smrku nemusí být tak vzdálený od přirozeného stavu," uzavírají řešitelé.

Tisková zpráva VÚLHM (Výzkumný ústav lesního hospodářství a myslivosti)

Šumavskou mozkovku vyhráli rákosníčci

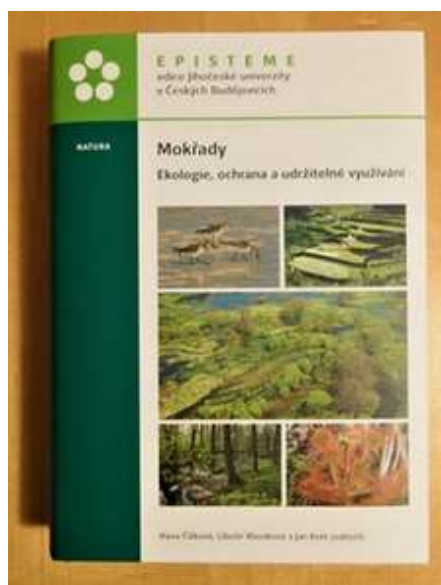
Čtvrtý ročník soutěže Šumavská mozkovka vyhrál článek Romana Mlejníka s názvem „Kde stopy hledačů broučích pokladů polyká bahno“, který se věnuje monitoringu brouků rákosníčků ve Vltavském luhu. Zvítězil jak v hlasování veřejnosti, tak i mezi členy odborné poroty složené ze zástupců českých národních parků.

Soutěž popularizačních článků, které se zabývají výzkumem šumavské přírody, pořádá každoročně Správa Národního parku Šumava. Všechny soutěžní texty si mohou zájemci stále přečíst na http://www.npsumava.cz/gallery/36/11094-mozkovka_2017_web.pdf.

Jiří Řehounek

VYŠLO

Mokřady: Ekologie, ochrana a udržitelné využívání

Po dlouhém období příprav spatřila světlo světa kniha „Mokřady: Ekologie, ochrana a udržitelné využívání“. Vyšla péčí Jihočeské univerzity v edici Episteme a na jejím vydání mají hlavní podíl editoři Hana Čížková, Libuše Vlasáková a Jan Květ. Na psaní knihy se podílela třicítka autorů z české akademické scény i praxe.

Charakteristiku knihy si vypůjčím z webu Jihočeské univerzity: „Kniha je prvním českým původním souborným zpracováním této problematiky výzkumu, využívání a ochrany mokřadů. Kromě obecné charakteristiky mokřadů zahrnuje popis hlavních typů přímořských i vnitrozemských mokřadů včetně mělkých vod a lesů mokřatých stanovišť, přičemž hlavní pozornost je věnována mokřadům České republiky. Samostatné oddíly jsou věnovány funkční a strukturní charakteristice mokřadních ekosystémů a interakcím mezi mokřady a člověkem.“

Jiří Řehounek

Oteplí se a bude líp

Sociolog Petr Vidomus se v nové knize „Oteplí se a bude líp: Česká klimaskepe v čase globálních rizik“ ohlíží za fenoménem aktivní české klimaskepe, která v době úřadování prezidenta Václava Klause výrazně rezonovala v tuzemském veřejném mínění. Autor se v ní snaží zjistit, proč v české debatě o klimatu svého času zvítězil Klausův hlas a jaké strategie využívají místní klimaskeptici ke zpochybnění vědecké shody ohledně změny klimatu. Publikaci vydává Sociologické nakladatelství (SLON).

Změna klimatu není problém, kterým by se měla společnost vážněji zabývat, tvrdí lidé jako Václav Klaus,

Ivan Březina nebo Luboš Motl. Považují jej za nafouknutou bublinu, která má vědcům a ekologickým aktivistům zajistit přísun tučných grantů a dotací. Kdo jsou čeští klimaskeptici a jaké prostředky využívají k prosazování této své vize? Kniha „*Oteplí se a bude líp*“ je první sociologickou studií aktivní české klimaskepse.

Hlavní část tvoří kvalitativní výzkum odporu vůči environmentalismu a hlavnímu proudu klimatologie. Vychází z řady rozhovorů s českými klimaskeptiky, klimatology i představiteli nevládních organizací, provedených v letech 2011–2014. „*Esencí současné klimaskepse není popření oteplování, ale zpochybnění lidského příspěvku k němu. Pokud toto připustíme, je jen krůček k tvrzení, že s oteplováním není třeba dělat nic, protože na něj nemáme vliv. To ostatně tvrdí i Václav Klaus,*“ vysvětluje Vidomus. Podle autora byla česká klimaskepse nejsilnější v letech 2007–2008, kdy její organizační zázemí tvořily think tanky s tržním přístupem k životnímu prostředí a v Praze vystupovali její nejnvýraznější zahraniční protagonisté. Zhruba od roku 2011 však klima ustoupilo z agendy pravicových think tanků a rozptýlilo se mezi vícero menších sdružení, aktivních jednotlivců a do virtuálního prostoru.

Vidomus v knize popisuje neformální kolektiv fyziků, geologů a ekonomů, kteří se kolem Klause sdružují a navzájem se utužují ve své vizi škodlivosti environmentální politiky a jakýchkoli bojů se změnami klimatu. Někteří z nich považují oteplování dokonce za prospěšné. „*Překvapilo mě, jak někteří z nich Klause očividně oslavují za jeho boj s ekologií, ale současně si vůči němu udržují jistý odstup, protože ho nepovažují za vědce, ale za politika,*“ vzpomíná autor na okolnosti výzkumu. Publikace analyzuje nejen mediální strategie klimaskeptiků, ale soustředí se i na jejich organizaci, materiální zázemí či politické spojení. Jak autor podotýká, své respondenty se ale nesnaží soudit. „*Jejich hlas do diskuse o klimatu patří. Vysoké standardy vědecké práce, které požadují od klimatologů, by však měly platit i pro ně samotné. Na to se někdy zapomíná,*“ dodává. Petr Vidomus absolvoval doktorská studia sociologie na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy v Praze. Kurs o sociálních hnutích vyučuje na své domovské katedře sociologie. Zabývá se teorií a výzkumem sociálních hnutí, jeho specializací je problematika konzervativních hnutí a antienvironmentalismu.

Křest knihy (host prof. Bedřich Moldan): 13. března od 19:30, Čítárna Unijazz (Jindřišská 5, Praha 1)

Ukázka ke stažení: bit.ly/Otepli-se

Sociologické nakladatelství (SLON), Jilská 1, 110 00 Praha 1, www.slon-knihy.cz

Nejvyšší čas probudit se ze snů o jaderných reaktorech

Jde o energetickou bezpečnost i naše peněženky

Poslanci hospodářského výboru Sněmovny vyrazili na své první výjezdní zasedání do JE Dukovany, kde diskutovali, jak stavět a zaplatit nové jaderné bloky v České republice. Podle organizací Calla a Hnutí DUHA by však otázka měla znít zásadně jinak: Jak za dvacet let pokrývat naše energetické potřeby bez drahých a riskantních atomových reaktorů? Sázka omezující nové zdroje jen na rozšíření Dukovan či Temelína je riskantní kvůli enormní finanční náročnosti i geopolitickým rizikům.

Energetická bezpečnost ČR vyžaduje připravit novou energetickou koncepci s důrazem na stále nevyčerpaný potenciál energetické efektivity a nezbytné pokračování v rozvoji obnovitelných zdrojů energie. Plnění řady úkolů dnešní rychle zastarávající Státní energetické koncepce má navíc již roky zpoždění, jak ukázalo aktuální [hodnocení ekologických organizací](#).

Zásadním nedostatkem plánů, které počítají se stavbou nových reaktorů, jsou vysoké investiční náklady. Způsobují, že se jaderná elektřina nemůže uplatnit na trhu a bude vyžadovat silné státní zásahy s dopady na peněženky spotřebitelů elektřiny nebo daňových poplatníků. Vládní materiály (např. Národní akční plán rozvoje jaderné energetiky v ČR) účelově podceňují investiční náklady zamýšlených českých reaktorů, když udávají hodnotu 5 230 €/kW (bez nákladů na pořízení úvěru). Skutečnost ukazuje srovnání s jinými aktuálními, na západě rozestavěnými projekty, britským Hinkley Point C (EPR od Framatom, dříve Areva): 6 395 €/kW, francouzským Flamanville (rovněž EPR od Framatom, dříve Areva): 6 560 €/kW nebo americkým Vogtle 3,4 (AP1000 od Westinghouse): 6950 €/kW.

U všech stavěných projektů dochází běžně k několikanásobnému prodražení odhadnuté ceny stavby. Proto lze předpovědět daleko drtivější ekonomické dopady, než dnes uvádějí nejen vládní podklady, ale i politici, kteří se snaží takto negativně zavázat českou ekonomiku na příštích sto let. Přehled vývoje cen všech projektů reaktorů třetí generace je uveden v loňské [studii profesora Stephena Thomase](#).

Vedle přímých investic je nutné upozornit na skryté náklady v objemu miliard korun schované do rozpočtu ČEPS na posílení přenosových sítí a do rozpočtu ministerstva dopravy na dopravní stavby, které mají umožnit dovezení reaktorových nádob nebo parogenerátorů ze zahraničí až do elektrárny.

Vedle toho provozovatelé jaderných elektráren v České republice získávají nepřímou dotaci zákonem silně omezenou odpovědností za případnou jadernou havárii. Ta je u nás ve výši pouhých osm miliard korun, což by nepokrylo ani zlomek možných škod.

Samostatnou kapitolu pak tvoří peníze na likvidaci zamořené elektrárny po ukončení provozu a na vybudování a provoz hlubinného úložiště vyhořelého jaderného paliva a dalších vysoce radioaktivních odpadů. Odvody, které dnes ČEZ posílá na jaderný účet, nestačí na pokrytí budoucích plánovaných nákladů, které přesahují 110 miliard korun. A velmi nejisté je, zda peníze, které provozovatel odkládá na rezervní účet na likvidaci elektrárny, pokryjí skutečné budoucí požadavky.

Edvard Sequens, energetický konzultant Calla – Sdružení pro záchranu prostředí, řekl: *„Vsadit jen na kartu rozvoje jaderné energetiky nás přijde doslova pěkně draho. Naši politici jako by se stále dívali do zpětného zrcátka a chtějí řešit výzvy jednadvacátého století nástroji používanými v tom minulém. Potřebujeme odvážnou, moderní energetickou politiku, která z nás neudělá ostrovní energetický skanzen uprostřed Evropy.“*

Karel Polanecký, energetický expert Hnutí DUHA, řekl: *„Jaderné projekty nikde na světě nepostupují podle plánu. Nemůžeme si myslet, že Francouzi, Američané, Rusové nebo Číňané jsou nešikovné, kterým zlaté české ručičky vytřou zrak a jako jediné postaví reaktor v předpokládané ceně a termínu. Riziko velkého prodloužení nebo nedokončení projektu je tak vysoké, že jednoduše potřebujeme rozvíjet jiné zdroje. Při pohledu na tempo, jakým se obnovitelné zdroje rozvíjejí všude mimo země visegrádské čtyřky, je řešení nasnadě.“*

Tisková zpráva Cally a Hnutí DUHA

Úspěch obcí: Správa úložišť stáhla svoje žádosti o prodloužení doby platnosti průzkumných území

Obce a spolky, které usilují o přehodnocení postupu státu při vyhledávání místa pro hlubinné úložiště vyhořelého jaderného paliva, dosáhly dílčího úspěchu. Správa úložišť radioaktivních odpadů (SÚRAO) stáhla své žádosti, v nichž usilovala o prodloužení doby platnosti průzkumných území pro geologické práce na sedmi lokalitách. Jejich platnost vypršela s koncem roku 2016. Městský soud v Praze by pak již v následujících měsících mohl rozhodnout o žalobě 18 obcí a 6 spolků, zda vůbec byla průzkumná území stanovena a geologická data pro výběr lokalit získána v souladu se zákonem.

Stažení žádostí je logickým vyústěním absurdní situace ze samého konce loňského roku, kdy SÚRAO zpětně obdrželové čtyřech lokalitách povolení k provádění geologických průzkumných prací v průběhu roku 2017. A to poté, co prakticky po celý rok prohlašovalo, že tyto práce neprovádí. Platforma proti hlubinnému úložišti namítala, že jediným důvodem zpětného povolení bylo umožnit vyplácení motivačních příspěvků dotčeným obcím z jaderného účtva získání tak jejich souhlasu s hledáním úložiště v jejich katastrech. Až 12 obcí a měst a 6 spolků z těchto čtyř lokalit takový postup odmítlo a vůči tomuto dodatečnému povolení se odvolalo k ministrovi životního prostředí.

V letošním roce má dojít ke snížení počtu zvažovaných lokalit z devíti (v minulých letech k původním sedmi v tichosti přibyly další dvě poblíž jaderných elektráren Temelín a Dukovany) na čtyři. Původně plánovaný objem geologických dat pro toto rozhodnutí se SÚRAO nepodařilo získat; ať už kvůli nepovedenému výběru dodavatele průzkumných prací v letech 2015-2016 nebo neplatnosti průzkumných území v roce 2017. Platforma proti hlubinnému úložišti požaduje zastavení takto vedeného výběru, ve kterém byla ztracena důvěra v postup státních úřadů.

Petr Nohava, mluvčí Platformy proti hlubinnému úložišti řekl: „SÚRAO upustilo od snahy zpětně získat povolení k pracím, o kterých tvrdilo, že prováděny nebyly. Pro dotčené obce a jejich obyvatele je to jen dílčí úspěch ve snaze o transparentní proces hledání úložiště. Náš hlavní požadavek - chybějící zákon o zapojení obcí – je i přes sliby a usnesení minulé vlády stále v nedohlednu.“

Tisková zpráva Platformy proti hlubinnému úložišti

Zákon o zapojení obcí do výběru úložiště není v plánu vlády

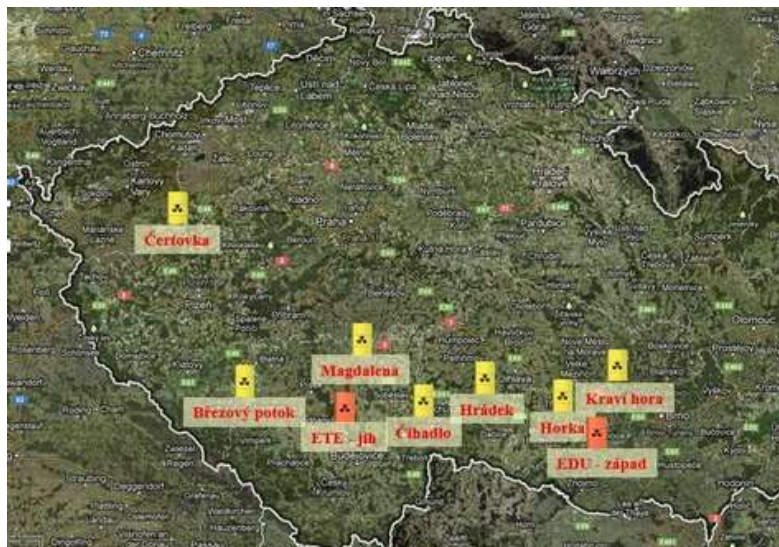
Nejsou tak plněny požadavky atomového zákona ani sliby dané obcím

I přes upozornění ministrům Tomáši Hünerovi a Richardu Brabcovi chybí v Plánu legislativních prací vlády na rok 2018 i ve výhledu na léta 2019 až 2021, předloženými na jednání vlády 7. února, návrh zákona o zapojení obcí do procesu výběru hlubinného úložiště. Obce a spolky sdružené v Platformě proti hlubinnému úložišti to vnímají jako porušení dřívějších slibů a požadují, aby byl návrh zákona připraven v diskusi s dotčenými obcemi a do konce června tohoto roku předložen vládě.

Právní analýzy ukázaly, že obce ani veřejnost nemají v případě výjimečného projektu hlubinného úložiště vysoce radioaktivních odpadů, který prakticky natrvalo a výrazně zasáhne do života obyvatel žijících ve vybraném regionu, příliš možností jak vůči státu obhajovat zájmy svých občanů. Přitom je to princip běžně používaný v mnoha demokraticky vyspělých zemích a rozhodně pak v těch, kde již pokročili v povolování úložiště. Rovněž (evropská) směrnice Rady 2011/70/EURATOM požaduje, aby se veřejnost

mohla účinně účastnit rozhodování týkajícího se nakládání s vyhořelým palivem a radioaktivním odpadem.

Návrh zákona byl ve vládní pracovní skupině pro dialog o úložišti diskutován a připravován již od roku 2011 a jeho přijetí doporučila v září 2015 Rada vlády pro surovinovou a energetickou strategii. Přesto jej minulá vláda odmítla a usnesením č. 27 ze dne 16. ledna 2017 uložila ministru průmyslu a obchodu: „zpracovat a předložit vládě do 30. června 2018 nový věcný záměr zákona o zapojení obcí do procesu výběru lokality hlubinného úložiště pro vysoce radioaktivní odpady a vyhořelé jaderné palivo.“ Se zvláštním zákonem o zapojení obcí do procesu výběru místa pro úložiště počítá také nový atomový zákon.

Aby upozornily na přetrvávající problematické kroky státu vůči dotčeným obcím, rozhodly se členské obce a spolky Platformy proti hlubinnému úložišti uspořádat 4. ročník společných akcí Den proti úložišti. Bude se konat 21. dubna 2018.

Petr Nohava, mluvčí Platformy proti hlubinnému úložišti řekl: „Jak mají občané dotčených obcí věřit budoucím zárukám o bezpečnosti hlubinného úložiště, když stát není schopen dostát svým současným slibům?“

Tisková zpráva Platformy proti hlubinnému úložišti

Ošidné srovnávání radiačních dávek z banánů a jaderných elektráren

Lobistická skupina „Jádro pro klima“ (Nuclear for Climate) se zúčastnila konference OSN o klimatických změnách COP23 vyzbrojená banány, aby srovnávala radiační expozice z konzumace banánů v důsledku obsahu draslíku-40 s rutinními emisemi z jaderných elektráren. Chtěla tím poukázat na všudypřítomné radioaktivní záření, kterému jsme jako lidé vystaveni. Rozdávala banány s nálepkou: „Tento běžný banán z každodenního života je více radioaktivní, než život v blízkosti jaderné elektrárny po dobu jednoho roku.“

Fakta:

Nárůst radioaktivních emisí a dávek po katastrofických nehodách. Expozice z konzumace banánů se odhaduje na 0,09-2,3 mikroSievert na banán. Součet radiační expozice z jaderných havárií v Černobylu a Fukušimě odhaduje Mezinárodní agentura pro atomovou energii (IAEA) na 648 000 Sievert na osobu. Expozice z Černobylu a Fukušimě tedy činí 6 480 000 000 000 banánových ekvivalentních dávek - to je 6,48 bilionů banánů nebo, pokud dávejte přednost, 6,48 terabanánů nebo 6 480 gigabanánů. Tolik banánů o délce 15 cm poskládaných za sebou by se vešlo do vzdálenosti 972 milionů kilometrů – to představuje 2 529 cest na Měsíc nebo 6,5krát tolik ke Slunci.

Cyklus draslíku. Gordon Edwards z Kanadské koalice za atomovou odpovědnost (CCNR) a představitel Oak Ridge Associated Universities (byly založeny v roce 1946 jako Institut jaderných studií Oak Ridge) vysvětlují, že lidské tělo si udržuje kontrolu nad hladinou draslíku, tudíž konzumace potravin obsahujících

velké množství draslíku nezvyší obsah draslíku v těle a požívání potravin jako banánů nezvyšuje roční dávku radiace. Malá radiační expozice způsobená konzumací banánu trvá jen několik hodin po požití, kdy je obsah draslíku v těle zregulován ledvinami. Vzhledem k tomu, že naše těla jsou pod kontrolou organické homeostázy (rovnováhy), hladina draslíku-40 se po jídle banánu nezvyšuje a tělo se přebytečného draslíku-40 zbaví.

Kolisání radioaktivních emisí z jaderných elektráren. Radiační biolog Dr. Ian Fairlie poznamenává, že při výměně paliva v reaktorech jsou místní obyvatelé během 12-ti hodin vystaveni hladině radioaktivity až 500krát

vyšší než při normálním provozu. To by mohlo vysvětlit nárůst počtu dětských leukemií v okolí jaderných elektráren - ale provozovatelé elektráren před tímto nijak nevarují a nepřijímají žádná opatření ke snížení expozice.

Skutečně nebezpečné člověkem vyrobené radionuklidy (například cesium-137 a stroncium-90) se uvolňují do našeho prostředí z jaderných elektráren, testů jaderných bomb a nehod jako Fukušima a Černobyl. „Tyto radioaktivní prvky, na rozdíl od přírodní hodraslíku-40 v banánech, jsou lidským tělem zaměněny za známé prvky. Například požitá radioaktivní stroncium-90 nahrazuje stabilní vápník a radioaktivní cesium-137 nahrazuje stabilní draslík. Tyto nuklidy se tak mohou ukládat v kostech a svalech a ozařovat lidi zevnitř. Vnitřní záření může vést k velmi závažným, dlouhodobým a transgeneračním dopadům na zdraví,“ jak píše Linda Gunter ve svém [článku](#).

Nešťastná událost v Goiánii v Brazílii v září 1987 zase ilustruje nebezpečí štěpného produktu cesia-137. Dva lidé ukradli zdroj záření z nepoužívané lékařské radioterapeutické jednotky. Bezpečnostní ostraha si ten den místo hlídání zašla do kina (shodou okolností na film „Herbie Goes Bananas“.) Zdroj radioterapie obsahoval 93 gramů cesia-137. Byl prodán obchodnímu zástupci. Mnoho lidí bylo vystaveno působení radioaktivního cesia a rozšířilo kontaminaci na další místa ve městě i v okolí. Nejméně čtyři lidé zemřeli z vystavení záření a podle IAEA „mnoho dalších“ utrpělo radiační zranění. Osm z těch zraněných vyžadovalo chirurgické odškodnění, amputaci končetin a kožní transplantáty. Incident byl vyhodnocen jako úroveň 5 „Nehoda s rizikem mimo lokalitu“ na sedmibodové Mezinárodní stupnici jaderných událostí INES.

Olga Kališová podle The Banana Equivalent Dose of catastrophic nuclear accidents, autor: Jim Green; publikováno ve WISE Nuclear Monitor

---

Ve světě frčí fotovoltaika, Česko na chvostu

Během loňského roku bylo v Evropě nainstalováno celkem 6 030 megawattů solárních elektráren. To odpovídá meziročnímu růstu o 6 procent. Nejvíce nových projektů vzniklo v Německu (až 2 200 megawattů), které s úspěchem využívá systém aukcí výkupních cen pro nové projekty. Česká republika zůstává na chvostu s pár desítkami megawattů.

Německo následuje Velká Británie s přibližně 912 megawatty (MW) nových solárních projektů. Francie pak přidala 887 MW a Nizozemsko 853 MW. Mírné oživení nastalo také na španělském trhu, kde vzniklo během loňského roku 150 MW fotovoltaických elektráren. Solární elektrárny vyrobí ročně v Evropě přes 110 terawatt hodin elektřiny, což odpovídá více než 4% podílu na trhu s elektřinou.

Pro srovnání: celosvětový nárůst instalovaného výkonu se odhaduje ve výši 100 000 MW, přičemž celá polovina z tohoto výkonu byla realizována v Číně. V rámci Evropy mimo EU pak začínají růst trhy na Ukrajině: v roce 2017 zde přibylo 211 MWa pro letošní rok se očekává růst o dalších až 700 MW. Dalším ožívajícím trhem je pak Turecko, ve kterém firmy postavily fotovoltaické elektrárny s celkovým výkonem 1 790 MW.

„Evropa očividně zaostává v nových projektech obnovitelných zdrojů a čínský trh roste téměř pětkrát rychleji. Nový impuls k růstu solárních i větrných elektráren v Evropě pak může přinést návrh Zimního energetického balíčku s cíli, které prosazuje Evropský parlament. Podle něj by mohl podíl všech obnovitelných zdrojů narůst až na 35 %,“ hodnotí šance evropské solární energetiky Martin Sedlák z Aliance pro energetickou soběstačnost.

„Symbolem ekonomického úspěchu solární energetiky v loňském roce je německý systém aukcí nových kapacit. Cena vysoutěžené podpory pro nové instalace fotovoltaických elektráren zde klesla od jejího zavedení před třemi lety o téměř polovinu, na 4,91 eurocentů za kilowatt hodinu. Tento tržní mechanismus podpory využití čisté energie ze slunce může přinést také nový rozvoj solární energetiky do Česka,“ doplňuje Martin Sedlák příležitost pro české prostředí.

„Symbolem ekonomického úspěchu solární energetiky v loňském roce je německý systém aukcí nových kapacit. Cena vysoutěžené podpory pro nové instalace fotovoltaických elektráren zde klesla od jejího zavedení před třemi lety o téměř polovinu, na 4,91 eurocentů za kilowatt hodinu. Tento tržní mechanismus podpory využití čisté energie ze slunce může přinést také nový rozvoj solární energetiky do Česka,“ doplňuje Martin Sedlák příležitost pro české prostředí.

Česko: malé kroky vpřed

Česká republika přidala k loňskému růstu solárních elektráren v Evropě spíše drobné projekty. Program Nová zelená úsporám evidoval téměř osm stovek žádostí (788). Největší zájem byl o systémy solární energie s akumulací do teplé vody (416), hned druhá příčka připadá na hybridní solární instalace, tedy systém s akumulací solární elektřiny do baterií (187).

„Zájem domácností o využití solární energie byl v roce 2017 třikrát vyšší než předloni. Každá třetí fotovoltaika na rodinném domě má i baterii pro ukládání přebytků elektřiny, kterou může domácnost spotřebovat, když se její členové vrátí z práce domů. Podle dosavadního trendu bude růst instalací solární panelů na střeších domů pokračovat i v následujících letech,“ hodnotí vývoj v České republice Veronika Hamáčková ze Solární asociace.

Od roku 2017 je pak novinou také možnost získat podporu pro projekty fotovoltaických elektráren na střeších firem. Do programu OPPIK ministerstva průmyslu bylo podáno 273 žádostí pro solární systémy na výrobních halách nebo kancelářích. Většinou šlo o projekty firemních fotovoltaických elektráren s výkonem přibližně 150 kilowattů. Obdobnou možnost mají firmy i letos v rámci navazující výzvy.

Tisková zpráva Aliance pro energetickou soběstačnost a Solární asociace

---

Nebát se a síťovat

Parlamentní a prezidentské volby přeskupily důkladně naši politickou scénu. Z pohledu ochrany životního prostředí a neziskového sektoru spíše neblaze. Drtivá většina poslanců problematice nerozumí nebo k ní rovnou zaujímá negativní postoj, o staronovém prezidentovi raději ani nemluvě. Ve veřejné diskusi se

objevily hlasy, které volají po vytvoření jakéhosi občanského bloku, patrně na půdorysu podpory Jiřího Drahoše a některých dalších prezidentských kandidátů, jenž by v příštích letech čelil vítěznému bloku autoritářskému zosobněnému Milošem Zemanem. Už během prezidentské volby se však ukázalo, že ani veliké nasazení tzv. občanských kandidátů nepřesvědčilo všechny jejich voliče, aby dali ve druhém kole hlas Jiřímu Drahošovi.

Domnívám se, že žádný občanský blok ve skutečnosti bohužel neexistuje. Voliče Jiřího Drahoše spojila toliko volba Jiřího Drahoše a

odpor k Miloši Zemanovi, nikoli podpora občanské společnosti. Navíc jejich zastoupení v české politice proporcionálně příliš neodpovídá výsledkům druhého kola prezidentské volby. Už od parlamentních voleb se v poslanecké sněmovně formuje jakási neformální koalice, která otevřeně podpořila Miloše Zemana, tedy ANO, SPD a KSČM. Rezervovaný, kritický a v případě SPD až nenávistný postoj těchto stran k občanské společnosti a ochraně životního prostředí musí být každému zřejmý, byť zejména politici ANO alespoň občas takticky nastavují vlídnější tvář, např. u novely zákona upravující ochranu přírody v národních parcích. A ke zmíněným subjektům se mílovými kroky přibližuje i ČSSD, která po volebním krachu odhodila zbylé principy jako nepotřebné haraburdí a do zemanovského tábora se snaživě vlísala. Zemanovo vítězství slavíci Milan Chovanec po boku Tomia Okamury budiž vnímán jako pouhá špička ledovce. A to už si můžeme odškrtnout 130 poslanců z dvou set.

Lídrem opozice ve sněmovně a největším klubem tzv. Demokratického bloku se stala ODS. U ní pro změnu fungují staré instinkty z dob otce zakladatele, které velí vůči občanské společnosti zaujmout postoj opatrného nezájmu až otevřené nesnášenlivosti. Jednou z prvních povolebních iniciativ „občanských demokratů“ (s důrazem na uvozovky) se ostatně stal návrh Jana Zahradníka na osekání grantů pro neziskovky v rozpočtové kapitole Ministerstva životního prostředí. Ani ODS proto do „občanského tábora“ zařadit prostě nelze, přestože její předseda Petr Fiala podpořil Jiřího Drahoše.

Zbývá nám poměrně velký klub Pirátů a hrstky poslanců za lidovce, TOP 09 a STAN. Dva posledně jmenované politické subjekty se přes práh sněmovny přehouply jen tak tak a mají aktuálně dost starostí samy se sebou. I přes ně se však do politiky tlačí síly, které nemají – eufemisticky řečeno – ochranu přírody příliš v lásce (viz např. šumavští starostové na jihočeské kandidátce STAN). Lidovci se sice verbálně k ochraně životního prostředí hlásí, ale ne vždy se jim daří uvádět verbální podporu do souladu s hlasováním a mívají podivné nápady, jako např. zmenšení Národního parku Šumava, aby se takzvaně uklidnila situace. I přes četné výhrady však patřil výkon poslanců KDU-ČSL, TOP 09 a STAN v minulé sněmovně k těm lepším – viděno ochranářskou optikou. Jednooký mezi slepými králem?

Piráty jako poslanecké nováčky zatím nelze hodnotit podle předchozího působení. Ve volebním programu toho k životnímu prostředí příliš neměli, ale mohou se na něm začít profilovat, neboť pro Danu Balcarovou získali křeslo předsedkyně sněmovního výboru pro životní prostředí. Rád bych věřil tomu, že v pirátském klubu nalezne zastání jak ochrana životního prostředí, tak i občanská společnost a neziskový sektor. Uvidíme.

Lakmusovým papírkem přístupu našich zákonodárců k občanské společnosti se stalo loňské hlasování o omezení účasti veřejnosti ve správních řízeních, které navrhl vládní poslanec Jaroslav Foldyna (ČSSD). Proti největšímu okleštění občanských práv od roku 1989 a proti programovému prohlášení vlády se postavilo

pouhých patnáct poslanců (9 lidovců, 5 sociálních demokratů a 1 nezařazený). Je příznačné, že proti hlasoval z členů vlády pouze premiér Bohuslav Sobotka a dva lidovečtí ministři. Potvrdilo se, že podpis pod jakýmkoli dokumentem nemá v české politice ani hodnotu vypočítaného inkoustu. Je příznačné, že většina soc. dem. se zdržela a její tzv. liberální křídlo hlasovalo nejednotně. Je příznačné, že klub ANO hlasoval téměř jednotně pro omezení práv a ministr Richard Brabec se zdržel hlasování, místo aby hájil svůj resortní zákon. Je očekávatelné, že ODS a KSČM zaujaly konzistentní postoj, a zajímavé, že v klubu TOP 09/STAN se nenašel ani jeden poslanec, který by podpořil aktivní občany. Jak hlasoval Tomio Okamura asi netřeba zmiňovat.

O Foldynově návrhu se přitom hlasovalo vloni. Přestože poměr hlasů byl už tehdy zdrcující, aktuální situace se zdá ještě horší. Bohuslava Sobotku vystřídal Andrej Babiš, znovu zvolený Miloš Zeman ztratil

i poslední zábrany a Tomio Okamura dotáhl do sněmovny pochybnou partu popíračů holocaustu. Parlamentem už probublávají první legislativní novinky. Všichni třeba chtějí stavět dálnice, a to co nejrychleji. Právě projednávaný institut předběžné držby dovolí státu stavět dálnice na cizích pozemcích, aniž by to vyvolávalo jakékoli rozpaky pravicových poslanců, kteří si jinak na ochraně soukromého vlastnictví tolik zakládají. Pod návrhem zákona se skví podpisy zástupců VŠECH sněmovních klubů. Jakákoli diskuse o potřebnosti nebo trasování budoucích dálnic je předem označena za bránění rozvoji, jakékoli připomínky za obstrukce. Stát v roli squattera nikoho nevzrušuje. A je více než pravděpodobné, že v tomto volebním období se dočkáme i horších nápadů.

Co tedy dělat? Ačkoli tady je každá rada drahá, asi nezbývá, než pracovat dál. Na hrubost a neurvalost odpovídat slušností, vyvolávat a kultivovat veřejnou diskusi, pomáhat aktivním občanům a neziskovkám, síťovat ostrůvky pozitivní deviace. Chránit demokracii, občanskou společnost a humanistické ideály stejně, jako chráníme přírodu a životní prostředí. A rozvzpomenout se občas na dva prezidenty, kteří nám mohou být alespoň myšlenkovou oporou – Tomáše G. Masaryka a Václava Havla. Ne proto, abychom nostalgicky vzývali krásné staré časy nebo abychom se rozplakali při jejich porovnání se současným nájemníkem Pražského hradu, ale čistě pro inspiraci. Oba dokázali jít proti proudu v dobách, které byly nesrovnatelně obtížnější, než ta naše. Masarykův „ideál humanitní“ a Havlova „moc bezmocných“ nejsou staré mrtvé myšlenky. A naše křehká demokracie je má takříkajíc „v genech“, což by mělo autoritáře všech stranických barev minimálně zneklidňovat.

Jiří Řehounek

Týden s prezidenty

JS: Vítáme Vás u dnešního vydání pořadu Týden s prezidentem. Ačkoli dnes bychom ho mohli téměř přejmenovat, protože dnes tu máme prezidenty hned dva, což je skutečně vzácná příležitost a v podstatě vrchol mé kariéry moderátora ostrých politických diskusí ve vaší, tedy méj televizi. A věřte, ostrých otázek jsem si připravil hned několik. Ostatně naši hosté to mohou potvrdit, protože jsem jim ty otázky včera odpoledne poslal k připomínkám. Tak tedy vítejte.

MZ: Dobrý večer.

VK: Hmm, dobrý večer.

JS: A hned je tu první otázka: Páni prezidenti, jak se dnes máte?

MZ: Mám se skvěle, jsem stále mladý a stále plný sil a energie a diskuse mě těší.

VK: No já bych řekl, že v jakési osobní rovině bych mohl říci totéž, co tady pan prezident. Nicméně některé okolnosti mě nenaplníjí úplně optimistickým dojmem. Takže ve mně převládá jakýsi ne-optimismus.

JS: Můžete být konkrétní, vaše jasnosti? Jaké okolnosti máte na mysli?

VK: Ale samozřejmě. Takže jenom namátkou: bruselská byrokracie, hůmanrajtismus, eurohujerství, ekologismus, snowboardy, endžiouismus, politická korektnost, dalajlamismus, uprchlíci, pusyriotismus, Divadlo Jára Cimrmana, homosexualismus, destrukce tradiční rodiny, havlismus, úsporné žárovky, islamismus, pravda a láska, batohy a plastové lahve.

JS: Ano, to je pravda, tématika kupících se plastových odpadů je právě teď velice aktuální...

MZ: Ale Jaromíre!

JS: Aha, chápu, takže plastové odpady dnes necháme stranou, zase tak veliký problém v zásadě nepředstavují, že. A co vy, pane prezidente, Slunce naše jasné, copak aktuálně trápí vás?

MZ: Tak já myslím, že všichni tak nějak vědí, že mě aktuálně trápí především polyfunkční neuropatie, prostě mě bolí nožičky, haha, aby tomu rozuměly i novinářské hyeny, které nás právě sledují. Ale nyní již úplně vážně. Trápí mne hluboké příkopy, které napříč naší společností a naší krásnou zemí vykopali příslušníci pražské kavárny v čele s tím pánem, co nosí obroučky bez skel.

JS: Myslíte pana Jiřího Drahoše, vaše blahorodí?

MZ: Tak jistě uznáte, pane redaktore, že ve svém věku si již nemohu pamatovat jména všech svých poražených politických soupeřů, že? Zvláště pak takových, co s bídou urřídili bicykl a troufají si do kokpitu Boeingu.

JS: Jak trefné, vaše veličenstvo.

VK: Pane moderátore, já jsem původně myslel, že se tady budeme bavit o našich názorech a ne dělat reklamu nějakému panu Hrabošovi nebo Chrudošovi, u kterého v podstatě nikdo, ale vůbec nikdo v této zemi nemá ani nejmenší ponětí, co si vlastně myslí. A tady bych to použil jako vhodný protiklad, protože to se o nás dvou, tady s panem prezidentem, určitě říci nedá.

JS: Dobře, páni prezidenti. Tak tedy další otázka na tělo. Z čeho jste měli poslední dobou největší radost?

MZ: Tak to bude konečně nějaký názorový střet, pane redaktore, protože když vám teď řeknu, že největší radost mi udělala túra na běžkách, kterou jsme spolu s mým tiskovým mluvčím podnikli k pramenům Vltavy, tady pan prezident jistě neopomene příležitost k nějakému popíchnutí na mou adresu. Musím ale pana mluvčího trošičku šetřit. Vždycky si namůže záda, chudák, ale já mám zase z jeho krosny krásný výhled do okolí.

VK: No tak já opravdu, ale opravdu netuším, co pan prezident na těch běžkách vidí. Tady bychom se určitě neshodli, protože jak je o mně známo, výrazně preferuji sjezdovky. Takže jednoznačně černá sjezdovka ve Špindlerově mlýně, ta mi udělala radost. Že i ve svém věku mám takovou kondici, že mi nedělá problémy takový sportovní výkon. Tady je samozřejmě našim společným vzorem velký sportovec a náš přítel, pan prezident Putin.

JS: Vidíte, vážení diváci, a to se o vaší, tedy mojí televizi tvrdí, že zdejší diskusní pořady jsou nevyvážené. A najednou, jaký krásný názorový střet!

VK: No né pane redaktore, abychom to zase nějak uměle nepřifukovali, ty rozpory. Až se konečně podaří pozavírat profesionální ekologisty, co nám v naší krásné zemi brzdí rozvoj, a samozřejmě i po nevyhnutelném czechxitu, tak já myslím, že se na té Šumavě potkáme, tady s panem prezidentem, u sjezdovky na Smrčíně.

MZ: Ano, ač ortodoxní běžkař, pak velice rád přestřihnu pásku u nového lyžařského areálu a tady pan prezident tu sjezdovku jako první sjede. Není-liž pravda? A pak si opět vyšlápnu na ty prameny.

JS: Tak to bude krásné! To bychom mohli některé z dalších vydání našeho pořadu pojmut jako výjezdní, např. v hotelu Alpská vyhlídka. A třeba se podaří pozvat i pana prezidenta Putina, když je takový sportovec,

a mohli bychom náš dnešní formát rozšířit i na tři prezidenty. Takže dnes oběma pánům prezidentům děkujeme za návštěvu a těšíme se s nimi da svídánka.

MZ: Na brzkou shledanou.

VK: Hmm, nashledanou.

JS: A vy, naši milí diváci, zůstaňte s námi, protože na vaší, tedy mojí televizní stanici následuje oblíbený Duel. V tvrdém názorovém střetu nám dnes pánové Radim Fiala a Tomio Okamura prozradí, jak nejlépe pomáhat uprchlíkům.

Stenografický záznam pořadu Týden s prezidenty (zdroj: TV Zemanov)

Dárky ke Dni bez palmového oleje – zákaz palmového oleje v pohonných hmotách a vylepšený „Bič na palmový olej“

K mezinárodnímu Dni bez palmového oleje, který připadl na 1. únor, dostali spotřebitelé vyhýbající se palmovému oleji dva nečekané, ale o to povedenější dárky. Prvním je, že v Evropském parlamentu byl před pár dny odhlasován zákaz přidávání palmového oleje do pohonných hmot platný od roku 2021, takže na území EU už zbývá co do obsahu palmového oleje dořešit „jen“ potraviny, krmiva, drogerii a kosmetiku. Druhým je pak zcela čerstvá novinka, stará jen několik hodin. Členové Koalice proti palmovému oleji vylepšili aplikaci pro mobilní telefony Palm Oil Scanner – tzv. „Bič na palmový olej“. Od 1. února umožňuje tato aplikace při zjištění výrobku s palmovým olejem jedním kliknutím umožňovat odeslání zprávy přímo výrobcí produktu.

„Výrobci se snaží zákazníky alibisticky přesvědčit, že hlavní problém z hlediska spotřeby palmového oleje představují pohonné hmoty. Jenže v celé EU připadá na spotřebu paliv zhruba polovina a v ČR ještě daleko méně z celkového objemu spotřebovaného palmového oleje. Po nedávném odhlasování zákazu přidávání palmového oleje do pohonných hmot v EU od roku 2021 však i toto zdánlivé alibi přestává platit. Podíl na problému ponese odteď hlavně potravináři, částečně i výrobci krmiv a drogerie,“ vysvětluje tisková mluvčí Koalice proti palmovému oleji Kateřina Holubová.

Hlavní vývojář zmíněné aplikace Tomáš Soták z nevládní organizace Laudato Si s potěšením sděluje: „Nová verze mobilní aplikace Palm Oil Scanner obsahuje několik nových funkcí a vylepšení. Díky hlavní z nich může uživatel, který naskenuje produkt s palmovým olejem, okamžitě odeslat stížnost výrobcí daného produktu. Stačí po naskenování produktu kliknout na řádek „Stížnosti“ a vše už proběhne zcela automaticky.“

„Mobilní aplikaci „Bič na palmový olej“ si za první měsíc od spuštění stáhlo více než 5 000 lidí, kteří do databáze vložili přes 13 400 produktů,“ vypočítává Kristýna Flutková, která patří mezi dobrovolníky kontrolující a stvrzující přidání nových výrobků do databáze. Vylepšenou mobilní aplikaci Palm Oil Scanner je možné zcela zdarma používat a stahovat (nebo aktualizovat na vylepšenou verzi) přes Google Play nebo Apple Store. Členové Koalice proti palmovému oleji vyzývají všechny milovníky zvířat, přírody i zodpovědného způsobu života, aby své stížnosti výrobcům posílali nejen přes mobilní aplikaci, ale také prostřednictvím svých e-mailů, dopisů či přímo voláním na zákaznické linky.

Tisková zpráva Koalice proti palmovému oleji (redakčně upraveno a kráceno)

Některé hračky z plastového odpadu poškozují dětem nervový systém. Výrobu povoluje špatná evropská legislativa

V recyklovaném plastu jsou přítomny látky poškozující nervový systém, imunitu a ohrožující plodnost mužů. Objevují se ve stavebním materiálu, koberecích, nádobí, kadeřnických pomůckách nebo hračkách pro malé děti. Výrobu firmám přitom povoluje současná evropská legislativa. Řešením je podle Arniky zákaz využívání toxických plastů. Ve videu s herečkou Simonou Babčákovou na www.recyklujbezjedu.cz vybízí veřejnost k podpisu výzvy, aby donutila politiky jednat. Recyklace je skvělá věc, dělejme ji proto správně!

Simona Babčáková říká: „Vzhledem k tomu, že problém s odpady nejen nemizí, ale stále narůstá, považuji jej za aktuální a prioritní společenské téma a podporuji aktivity, které na tento dlouhodobě neřešený problém upozorňují. Stav je alarmující a je třeba přijmout odpovědnost.“

„Nebezpečné látky v plastech nejen, že ničí životní prostředí, ale poškozují také imunitu, způsobují hormonální poruchy a jsou spojené se sníženou inteligencí a soustředěním u malých dětí,“ dodává Karolína Brabcová, specialista na problematiku toxických látek z Arniky.

Dnešní stav je způsoben nepříjemným dědictvím minulosti. Dříve se do plastů přidávaly příměsi, o kterých vědci později zjistili, že jsou jedovaté. Šlo o bromované zpomalovače hoření, změkčovadla a těžké kovy, kterými výrobci ošetřovali elektrospotřebiče, čalounění v autech i nábytku apod. Dnes jsou při výrobě nového zboží zakázány, Evropská unie však firmám povolila jedovaté plasty recyklovat a vyrábět z něj další výrobky. Rizikové chemikálie nakonec běžně končí ve výrobcích z černého plastu, jako jsou stavební materiál, vybavení domácností, nádobí a dokonce hračky pro malé děti.

„Chceme recyklaci vrátit její dobrou pověst. Znovuvyužívání a recyklace odpadu je jediná možná a správná cesta, která nám v dnešní době zaměřené na spotřebu šetří zdroje a energii. Proto povinností politiků je zrušení výjimek umožňujících recyklovat nebezpečné materiály, odstranění jedovatých plastů z recyklačního koloběhu a zákaz výroby nových produktů z toxického materiálu. Jedině tak budou spotřebitelé moci důvěřovat výrobkům z recyklovaných materiálů a cirkulární politika nabyde smyslu,“ uzavírá Brabcová.

Tisková zpráva Arniky (redakčně kráceno)

ZAOSTŘENO ENVIROSKOPEM

Vybrali jsme pro vás ze 400 různých tipů na výlety po Jihočeském kraji, které všechny najdete v databázi Envirooskop na webu www.envirooskop.cz. Jeho zpracovatelem je jihočeská Krajská síť environmentálních center KRASEC.

Lihovar Poněšice (lat: 49.1058, lon: 14.4811)

Ochutnejte pálenku z malého lokálního lihovaru. Můžete si tu i nechat vypálit vlastní ovoce či kvas.

Rodinný lihovar Poněšice disponuje vším potřebným pro výrobu kvalitního destilátu. Celý výrobní proces od příjmu ovoce po výsledný produkt je plně mechanizovaný. Kolorit lihovaru na druhou stranu dokresluje nepostradatelnost lidské ruky – každá láhev, která z Lihovaru Poněšice vzejde, je ručně etiketována, okolkována a následně finálně očištěna.

Poněšice leží na několika cyklostezkách, které procházejí Poněšickou oborou.

Časová náročnost: 1 hodina

Povaha terénu: Rovinatý terén. Dobře přístupné po asfaltových cestách. Velmi vhodné pro kolo.

Dostupnost: Bez problémů dostupné autem nebo na kole, autobusem z Hluboké nad Vltavou nebo Týna nad Vltavou.

Otevírací doba: Pracovní dny: 13.00 – 18.00, víkendy: po předchozí telefonické dohodě

Kontakt: tel.: 776 599 654, e-mail: info@lihoavarponesice.cz, <http://www.lihoavarponesice.cz/>

Přírodovědné muzeum Semenec (lat: 49.2326, lon: 14.4065)

V krásném parkovém areálu s výhledem na soutok Lužnice s Vltavou a masiv Píseckých hor naleznete oddych, zábavu i poznání.

Muzeum Semenec ukrývá zajímavé a unikátní přírodovědné sbírky – horniny jižních Čech ve velkých blocích, léčivé byliny, 30 druhů borovic z celého světa a jiné cizokrajné stromy, sbírku růží nebo vrb. Samostatná expozice představuje lesní společenstva jižních Čech. Ve vnitřním sále si prohlédnete výstavu zkamenělin z různých epoch vývoje Země. V recepci je možné zakoupit občerstvení a suvenýry.

Děti zabaví nejrůznější doprovodné aktivity jako smyslová stezka, paleonaleziště, odlévání trilobitů, hledání pokladu, hřiště na pétanque s půjčovnou vybavení nebo pískoviště. Muzeum provozuje nezisková organizace Semenec, o.p.s., která zde pořádá akce, semináře, zajišťuje výukové programy pro školy. Návštěva muzea je ideální pro jarní školní a školkové výlety, nebo na podzimní stmelování skupin po prázdninách. Nabídka programů je ke stažení na www.muzeumsemenec.cz.

Časová náročnost: 2h

Povaha terénu: V areálu jsou zpevněné chodníky a cesty, terén je mírně svažitý.

Dostupnost: Na místo je možné dojet autem, které můžete nechat na parkovišti před vstupní bránou. Nejbližší autobusová zastávka se nachází v ulici Jiráskova nebo na autobusovém nádraží v Týně nad Vltavou ve vzdálenosti cca 30 minut chůze.

Otevírací doba: Duben – říjen vždy v sobotu a neděli 13:00 – 17:00. V jiné dny a pro skupinové prohlídky po předchozí telefonické dohodě.

Vstupné: základní 30,-; snížené: 15,-

Adresa: Semenec, o.p.s., Semenec 846, 375 01 Týn n. Vlt., e-mail: info@muzeumsemenec.cz, telefon: +420 604 626 894

Projekt Envirokop je podporován Jihočeským krajem.

Calla vás srdečně zve na besedu

Na návštěvě u mořských želv

s Mgr. Martinou Karáskovou (PŘF JU)

Všech sedm druhů mořských želv patří mezi ohrožené vyhubením. Co je vlastně ohrožuje a jak je můžeme chránit? Představíme výzkumný projekt z Egypta a s některými želvami se seznámíme i jmenovitě.

Ve středu 21. března 2018

od 18:00 hodin

v klubu Horká vana, Česká ul. 7, České Budějovice

Více informací:

Calla – Sdružení pro záchranu prostředí, Fráni Šrámka 35, České Budějovice

tel.: 384 971 930, calla@calla.cz, <http://www.calla.cz>

Tento projekt je spolufinancován Statutárním městem České Budějovice.

Přírodovědné vycházky

Calla

Vás srdečně zve na přírodovědnou vycházku

„Za geologií a historií centrem Budějovic“

**S geologem Petrem Rajlichem (Jihočeské muzeum)
a historikem Václavem Kabíčkem**

**Náměstí, Černá věž, Lannova třída, muzeum či divadlo očima geologa a
historika.**

Minerály, horniny a dějiny.

**Vycházka s odborným výkladem je vhodná i pro děti a potrvá asi tři
hodiny. Trasa bude sjízdná pro dětské kočárky.**

Sobota 7. 4. 2018

od 9:30 hod.

Sraz u Bludného kamene na Náměstí Přemysla Otakara II.

Více informací: **Calla – Sdružení pro záchranu prostředí**, Fráni Šrámka 35, České Budějovice
tel.: 605 066 898, RehounekJ@seznam.cz, <http://www.calla.cz>

Tento projekt je spolufinancován Statutárním městem České Budějovice.

Soví noci s ČSO

Ku příležitosti vyhlášení sýčka obecného Ptákem roku 2018 jsme letos spolu s dobrovolníky z řad jednotlivců i organizací připravili speciální sérii nočních vycházek. Dozvíte se na nich mnoho zajímavého nejen o sýčkovi, ale i o jeho dalších houkajících příbuzných. Na úvodní povídání a promítání o sovách, mnohde doplněné o aktivity pro děti, navážou noční vycházky za sovami v okolí. Samotná výprava za sovami je dobrodružstvím nejen pro děti, i kdyby se nakonec žádná sova neozvala. S tím je třeba počítat – půjde se do přírody na divoké sovy.

JIHOČESKÝ KRAJ

Blatná

Sraz ve čtvrtek 15. 3. v 19:00 v SOŠ Blatná, ale pro zájemce s výjezdem již od 17:00 a noční vycházkou i na závěr. Pořádá ČSO ve spolupráci s ZO ČSOP Blatná a SOŠ Blatná, vede Petr Pavlík, podrobnosti na www.csop.cz/blatna.

Pozvánky na Soví noci v ostatních krajích najdete na <http://www.birdlife.cz/sovi-noci/>.

Česká společnost ornitologická Vás srdečně zve na seminář pro učitele

ZA PTÁKY NAŠEHO OKOLÍ

úterý 10. dubna 2018, 9:00 – 13:00 hod

Jihočeské muzeum v Českých Budějovicích, Dukelská 242/1, České Budějovice

Obsah semináře:

Ptačí oblasti (ochrana ptáků u nás, Natura 2000, kam na ptáky v Jihočeském kraji, praktické rady pro pozorování ptáků v přírodě)

Synantropní ptáci (proces synantropizace, Pták roku 2018, výhody a nevýhody lidských sídel, ptáci a průmyslové oblasti, výukové programy k tématu)

Kampaň Bezpečné zastávky (narázy ptáků do skleněných ploch, tipy na správné a funkční způsoby zabezpečení)

Mokřady a jejich obyvatelé (význam a ohrožení mokřadů, typy mokřadů a jejich obyvatelé, stav našich rybníků očima ptáků)

Seminář je akreditován MŠMT v systému DVPP pro učitele 2. stupně ZŠ.

Uklidme svět, uklidme Česko

Jarní termín: sobota 7. dubna 2017

Bližší informace a registrace na www.UklidmeCesko.cz

<https://www.facebook.com/UklidmeCesko>

Calla – Sdružení pro záchranu prostředí, Hnutí DUHA a sdružení Jihočeské matky zvou na:

Česká republika, stejně jako další země, které se rozhodly vyrábět elektřinu v jaderných reaktorech, se potýká s problémem – kam s vyhořelým jaderným palivem. Sny o znovuvyužití jako suroviny se rozplynuly a každý rok proto na světě přibývají tisíce tun tohoto vysoce nebezpečného odpadu, který musí zůstat bezpečně izolován od biosféry po další statisíce let. Ale kdo by chtěl takového „sousedu“? Přístupy různých zemí v Evropě k hledání řešení se liší. V České republice aktuálně kulminuje dlouho trvající spor mezi státními úřady a vybranými samosprávami a zodpovědná Správa úložišť radioaktivních odpadů hodlá letos vybrat čtyři lokality pro podrobné geologické průzkumy. Upřednostní při tom souhlasný přístup vedení obcí anebo geologickou vhodnost a tedy bezpečnost? A co když se ideální místo nenajde?

Cílem mezinárodní konference **NEC 2018 „Jaderný odpad – nechtěné dědictví jaderné energetiky“** je za účasti zahraničních i českých expertek a expertů diskutovat možnosti nalezení řešení problému jaderného odpadu, aniž by byla omezena práva obyvatel účinně hájit zájmy své i budoucích generací.

PROGRAM KONFERENCE:

- 9.30 *Prezence*
- 10.00 – 10.15 **Zahájení** – Rudi Anschober, radní vlády spolkové země Horní Rakousy; Dalibor Stráský, pověřenec vlády Horních Rakous pro otázky jaderných zařízení
- 10.15 – 10.35 **Problém jaderného odpadu – v čem jsou rizika, jaké jsou možnosti řešení a jaká je realita ve světě** – Jan Haverkamp, odborný konzultant na jadernou energetiku Greenpeace Central and Eastern Europe
- 10.35 – 11.00 **Rizika při umístování hlubinných úložišť** - Roman Lahodynsky, emeritní vedoucí vědecký pracovník a přednášející oboru Geologická rizika na Ústavu bezpečnostních věd Vysoké školy přírodních zdrojů a přírodních věd (BOKU) ve Vídni

Tematický blok I. Čemu pomohla evropská směrnice o jaderných odpadech?

- 11.00 – 11.20 **Shrnutí prvních výsledků ze zpráv jednotlivých členských států** – Massimo Garribba, ředitel odboru jaderné bezpečnosti DG Energy Evropské komise
- 11.20 – 11.40 **Čemu naopak evropská směrnice nepomohla? Jak reálné je společné hlubinné úložiště pro více zemí v Evropě?** - Gabriele Mraz, expertka pracující pro Österreichisches Ökologie-Institut Vídeň
- 11.40 – 12.00 *Diskuse*
- 12.00 – 12.20 *Přestávka*

Tematický blok II. Kam s českým jaderným odpadem?

- 12.20 – 12.35 **Na koho ten úděl padne?** – Edvard Sequens, energetický konzultant Calla – Sdružení pro záchranu prostředí
- 12.35 – 12.50 **Český stát proti obcím** – Petr Nohava, starosta Pluhova Žďáru a mluvčí Platformy proti hlubinnému úložišti
- 12.50 – 13.10 Diskuse
- 13.10 – 14.00 *Přestávka na oběd*
- 14.00 – 14.30 **Německý restart při hledání míst pro uložení jaderného odpadu** – Michael Sailer, Berlín, expert v oblasti jaderné bezpečnosti a nakládání s odpady; ředitel Öko-Institut e.V., člen bývalé Komise pro jaderný odpad Německého spolkového sněmu a Spolkové rady

Tematický blok III. Kritéria výběru místa pro úložiště

- 14.30 – 15.00 **Výstupy srovnávací analýzy kritérií pro výběr lokality hlubinného úložiště v ČR v mezinárodním kontextu** - Veronika Ustohalová, vědecká pracovnice oddělení jaderná technika a bezpečnost zařízení se specializací radiační ochrana, radioekologie a ukládání radioaktivních odpadů, Öko-Institut e.V. Darmstadt
- 15.00 – 15.15 **Český plán na způsob využití kritérií výběru** – Matěj Machek, vědecký pracovník oddělení tektoniky a geodynamiky Geofyzikálního ústavu Akademie věd ČR
- 15.15 – 15.30 Diskuse
- 15.30 – 16.00 **Může být Skandinávie příkladem pro Českou republiku?** – Johan Swahn, ředitel MKG, the Swedish NGO Office for Nuclear Waste Review
- 16.00 – 16.30 **Krátké příspěvky účastníků a účastnic konference o situaci při vyhledávání úložiště v dalších zemích**
- 16.30 Ukončení konference

Konferenci provází Dan Moravec.

Simultánní tlumočení česko/anglicko/německé bude zajištěno.

Vstup na konferenci je zdarma. Svou účast však, prosíme, potvrďte nejpozději do 4. dubna. Využijte k tomu formulář na webu www.nec2018.eu, kde také najdete aktuální informace.

Potvrzení účasti a další informace: Daniela Magersteinová, Jihočeské matky, e-mail: magersteinova@centrum.cz, telefon: +420 603 532 067.

Zpravodaj **Ďáblík** pro své členy a přátele vydává:

Calla – Sdružení pro záchranu prostředí

Naše adresa: Fráni Šrámka 35, 370 01 České Budějovice

Telefony: 384 971 930, 387 311 381 • **Fax:** 384 971 939

E-mail: calla@calla.cz • **Internet:** <http://www.calla.cz> • Calla je také na [Facebooku](#)

Naše konto: 3202800544 / 0600 GE Money Bank, pob. České Budějovice

IČO: 62536761

Uzávěrka dalšího čísla je do 20. března. Články posílejte na edvard.sequens@calla.cz.

Databázi odběratelů spravuje Romana Panská. Nechcete-li dostávat tento zpravodaj, napište nám a my Vás okamžitě vyřadíme z adresáře. Chcete-li se přihlásit k jeho pravidelnému odběru, pište na calla@calla.cz.

Všechna starší čísla občasníku **Ďáblík** najdete na webových stránkách Cally.

Líbil se Vám Ďáblík? Pomozte nám s jeho šířením!

Pošlete ho svým přátelům s nabídkou na pravidelný odběr do e-mailové schránky.

Můžete nám také přispět na vydávání.

Použijte číslo účtu 3202800544 / 0600 a variabilní symbol: 111.

Děkujeme!